

SLOVENSKI SOKOL.

GLASILO SLOVENSKE SOKOLSKÉ ZVEZE.

Štev. 11.

V Ljubljani, 25. novembra 1908.

Leto V.

Razširjenje sokolske organizacije v slovanskem svetu.

(Poročilo br. dr. J. E. Scheinerja na vseslovanskem shodu v Pragi.)

Na spored obravnav za slovanski kongres se je postavilo tudi vprašanje o razširjenju sokolske organizacije v slovanskih deželah. Postavilo se je tja ne iz umetnega nagiba, temveč prej vsled svoje lastne važnosti in današnjega svojega naraščanja; brez ugovora je danes najmočnejša organizacija v Slovanstvu, združujoča veliko množico slovanske mladine pod enim praporom in v enem duhu, ki je končno poslanstvo Sokolstva in ki pomeni zvišanje telesnih in нравnih sil vsega naroda slovanskega.

Sokolska institucija je že prešla v kri vsega Slovanstva, sama, vsled svoje lastne vrednosti. Vniknila je v njegov ustroj; premagala je tisočera zasledovanja in nasprotovanja. Odpravila je že mnogo nesloge in razlike in je na najlepšem potu, postati vez vsega zavednega moštva slovanskega na temelju plemenite ideje bratstva, enakosti in svobode vseh, v očiščenje, plemenitenje in utrjenje Slovanstva.

Tak je končni cilj Sokolstva, prozoren in jasen; ne gre tu ne za časno, ne za krajevno, ne za strankarsko korist, ampak za splošni razvoj naroda slovanskega, za važno kulturno nalogo, katera mora prednjačiti ostalemu delu za naš skupni napredek.

Da bi pa že znanprej bili ovrženi dvomi in predsodki o naziranju glede na nalogo Sokolstva tudi tam, kamor dosedaj ni prodrlo, bodi mi dovoljeno z nekoliko obrisi objasniti pomen in poslanstvo njegovo, ki zasleduje telesni in нравni razvoj posameznika in v splošni organizaciji ozdravitev, okrepitev in utrditev narodne celote.

Ni možno zamolčati, da je Slovanstvo zanemarilo v poslednjem času pravi svoj telesni razvoj. Med tem ko so ostali kulturni narodi evropski, posebno Nemci, Francozi in Angleži zapazili nevarnost, ki grozi iz vpliva modernega načina življenja, in obrnili že v začetku preteklega stoletja svojo pozornost na odvrnitev te nevarnosti, je ostalo Slovanstvo nasproti temu pojavu skoro popolnoma nebržno. Moderna vzgojevaljska smer, naj se že opira na nauke italijanskih humanistov, francoskih naturalistov ali nemških filantropistov, gradi razvoj in izobrazbo človeka na zdravem njegovem telesnem temelju. Marljivo se iščejo pota in sredstva, s katerimi bi se zdravje narodovo že v najnežnejšem rodu izboljšalo, higijena, posebno pa sveže gibanje in telesne vaje tvorijo že danes bistveni del vzgoje mladine v zapadnoevropskih deželah in gotovo

je, da ni daleč generacija, ki prav fizično kulturo človeka naredi za izhodišče vsega vzgojevalnega dela, pa naj že smeri na zvišanje inteligence, naj že meri na ojačenje gospodarske moči narodove, na izboljšanje rase ali na utrjenje državne moči. Drugače grozi tudi največjim narodom razpad in pogin v degeneriranju bodočih rodov.

Slovanstvo, ako hoče v tej tekmi ostale narode doiti in se jim prienačiti, se mora neizogibno s celo resnobo in odločnostjo lotiti ohranjanja, zviševanja in utrjevanja svojega zdravja in telesne vrlosti, in sicer tem energičnejše in izdatnejše, čim globlji je današnji njegov upadek, čim večji je razpor med zahtevami današnjega življenja in preprosto prirodnostjo človeka.

Vedno bolj rafinirane zahteve modernega časa pri popolnem zanemarjanju telesnega razvoja javljajo že danes v slovanskem plemenu očitne znake degeneracije jako resnega pomena za daljši razvoj slovanskih narodov.

Na eni strani je to bolehavost inteligentnih slojev, vedno naraščajoča njih onemoglost in živčna oslabeledost, katera ima za posledek ono prerazdraženost, občutljivost in zmedenost, ki so karakteristični znaki našega današnjega javnega življenja.

Velik del mladine, obremenjen s temi-le znaki, napenjajoč svoje živce brez oddiha, izgubi brzo vsled popolnega zanemarjanja svojega fizičnega razvoja potrebno oporo v svoji telesni sposobnosti. Ona izgubi zgodaj veselje do življenja, kakor ga daje le zdrav, silen in svež telesni ustroj, se lovi za fantomi in razjedena po pesimizmu zapravlja svoje moči in mladost v obupni

borbi za različna gesla in ideje, za katerih uveljavljanje ji nedostaja moči in vztrajne volje, ali pa se, zajeta po cinizmu, vdaja prenapetim užitkom, ki jo v moški dobi delajo ohablo in nesposobno za velike bodoče naloge.

Na drugi strani moderni način dela in življenja, izkoriščajoč telesne moči širših slojev naroda do popolnega propada, pogubni vpliv enostranskega strojnega dela, tovarniško življenje, naraščajoči nezmerni telesni užitki in socialna beda vrše uničujoče delo propadanja na nekdanjem zdravem telesu naroda slovanskega.

Temu propadanju, sestavnemu temu degeneriranju slovanskega naroda v njegovih inteligentnih in delavskih slojih se je treba upreti z vso energijo in z vsemi sredstvi.

To ni samo zapoved humanitete, ampak tudi zahteva plemenske ohranitve.

Nedovršeni in dosedaj nedodelani kulturni razvoj Slovanstva in žalostne politične razmere niso dale mnogo premišljevat in delovati na tem delu ohranitve in rešitve, njegova razrešitev pa je danes neodložljiva.

V češkem narodu, ki, postavljen na zapadno skrajno mejo Slovanstva, najteže prenaša posledice borbe za ohranitev svoje eksistence je že skoro pred 50 leti pokazal dr. Miroslav Tyrš na narodu grozečo nevarnost in na neogibno potrebo izboljšanja telesne vzgoje. Sklicujoč se na žalostni primer uničenih vej polabskega Slovanstva in opozarjajoč na težke borbe, katere je treba vojevati češkemu narodu v obrambo ogroženega svojega obstoja, je klical ves narod k povratku na pot zdravega življenja z besedami:

„S čim se je narod naš ohranil, tudi ko je ostali slovanski svet na zapadu od stoletja do stoletja zadevala nezgoda za nezgodo, da je on kot močna skala v razburkanem morju nepremakljivo vztrajal?“

„Sila in hrabrost sta ga rešili, delavnost in vztrajnost, nrvnost in disciplina, ljubezen do domovine, ljubezen do svobode.“

Na tem temelju je sestavil dr. Miroslav Tyrš sokolski program, opirajoč se pred vsem na premišljeno, vsestransko telesno vzgojo mladine. Ta vzgoja ima stremeti po harmoničnem

telesnem in nrvnem razvoju človeka, po njegovem okrepljenju za vsakdanje življenje in boj in poleg tega po utrditvi nrvne njegove podlage. Staveč pred oči visoki cilj povzdige vsega naroda, vodi mladino k samo sebe izobražujočemu delu, k disciplini in podrejanju osebnih koristi velikim skupnim nalogam.

Stvar sokolska služi torej sreči in prospehu vsega naroda, ona je, postavljena na široko narodovo podlago, obenem postala prva uredba demokratske vzgoje, v plemeniti obliki goječ in v narodu razširjajoč velika gesla enakosti, svobode in bratstva.

(Konec prih.).

DR. V. M.

Proste vaje.

(Dalje.)

3. Borilni gibi nog.

Kakor borilni gibi rok tako so tudi borilni gibi nog k prostim vajam vzeti od boksa ter se istotako izvajajo na način, kakor ga je opisal dr. J. Vaniček v svojem spisu „Plody Joinvillu“^{*)}; tudi tu nam je zategadelj navesti njegov opis ter njegova navodila za vadbo.

Borilni gibi nog so napadi z nogo, ki jih imenujemo „brce“ („kopy“). Vaniček navaja „spodnjo brco“ („kop spodní“), „vnanjo brco“ („kop vñejší“) in „brco nazad“ („kop na zad“). Cilj spodnji brci je golén noge nasprotnika, stoječega pred nami v preži; cilj ostalima brcama pa sta trup in glava nasprotnikova. Vse brce, razen spodnje, se skladajo iz „naméra“ in prave „brce“.

Sledeči popisi veljajo za brce iz preže v levo naprej^{*)}. Vaditi jih je seveda tudi z drugo nogo iz preže v desno naprej.

a) Spodnja brca z desno.

1. Desna noga ostavi svoje mesto v preži in šine v istem položaju, kakršnega je imela v preži, tik nad tlemi in tikoma mimo notranje strani leve noge naprej. Bržko je levo nogo presla, se v kolenu krepko napne, skušajoč v tem trenutku doseči mišljeni cilj. Da brco kolikor mogoče podaljšamo, se silno zaklonimo in levo nogo v kolenu še bolj upognemo, nego je bila upognjena v preži. Da laže obdržimo ravnotežje, šinemo z obema rokama v položaj zaročenja ven v trenutku, ko napnemo nogo, kateri je izvesti brco, in ko se obenem zaklonimo. Glava je ves čas izvedbe pokoncu. Na koncu brce je peta brcajoče noge 20 cm oddaljena od tal, in ker je, kakor zgoraj povedano, noga šinila naprej v istem položaju, v kakršnem je stala v preži, so tudi pri

^{*)} Glej v „Slovenskem Sokolu“ iz leta 1906. na str. 90.

izvršeni brci prsti desne noge docela v desno stran obrnjeni, tako da brcamo z notranjim robom stopala ali pravzaprav pete.

2. Ko smo brco izvedli, se vrnemo praviloma v isto prežo, iz katere smo izšli.

Ista brca se z levo nogo iz preže v desno naprej izvede na naličen način.

Povelje: „Spodnja brca z desno — zdaj!“ (za začetnike: „ena — dve!“)

Moremo pa preiti v novoprežo s poluobratom ali s celim obratom v levo potem, če se je nasprotnik obvaroval brce s tem, da se je na to stran umaknil. Prehod izvršimo tako, da se po izvedeni brci obrnemo na prstih leve upognjene noge s polovičnim ali s celim obratom v levo ter nogo, ki je izvedla brco, takoj postavimo v pravo, za prežo predpisano razmerje k levi nogi! Roki preideta v prežo v trenutku, ko pride desna noga v prežo. Samo po sebi se ume, da se ravnotežje telesa vsled tega obrata prav nič ne sme omajati ter da je treba na mah preiti v docela mirno in trdno prežo. Glede na to zahtevo ni mogoče z večjim nego s celim obratom zavzeti nove preže.

Iz preže v desno naprej se isti prehod po spodnji brci, izvršeni z levo, izvaja s polovičnim ali s celim obratom v desno.

Povelje: „Spodnja brca z desno, prehod v prežo s $\frac{1}{2}$ ($\frac{1}{1}$) obratom v levo — zdaj!“ (za začetnike: „ena — dve!“)

b) Vnanja brca z desno.

1. Da dojdemo v namer, prenesemo težo telesa docela na levo nogo, jo hitro napnemo (iztegnemo) ter se na njenih prstih obrnemo s poluobratom v levo. Istočasno skrčimo desno nogo odnožno na naslednji način: koleno desne noge vzdignemo natančno v stran kolikor najvišje mogoče (najmanj seveda do vodoravnega položaja), golen te noge je v tem trenutku tesno k stegnu primaknjena in ima smer poševno nazad dol; peta je ven zasukana, prsti noter ter so silno v smeri proti goleni upognjeni.

Istočasno z izvršenim poluobratom zavzame leva roka položaj odročanja; desna roka ostane na svojem mestu (kakor v preži).

2. Brco izvedemo tako, da iz tega položaja, ne da bi koleno znižali, prožimo (krepko iztegnemo) nogo tako, da je vsa natančno v položaju odnoženja ali celo v odnoženju gor, pri čemer pa so prsti neprestano priklonjeni h goleni.

3. Nalično se vrnemo v namer.

4. V tem nameru se obrnemo na levih prstih s poluobratom v desno in se vrnemo v prežo, iz katere smo izšli.

Isto brco izvedemo na naličen način z levo nogo iz preže v desno naprej.

Povelje: „Vnanja brca z desno s povratkom v isto prežo — zdaj!“ (za začetnike: „ena — dve!“)

Opomniti je treba, da je noga ves čas izvedbe z notranjo stranjo obrnjena navzdol. Istotako je treba obdržati trup pokoncu in namesto običajnega odklona v nasprotno stran trup tlačiti v ono stran, kjer dvigamo nogo k brci. Pogled bodi vedno obrnjen tja, kamor brcamo. Pri brci je treba nogo v kolenu popolnoma napeti in spočetka v tem položaju vztrajati, da se navadimo neogibno potrebnega ravnotežja. Temu pa je edino jamstvo seveda, da se z vso silo opiramo na stoječo nogo, ki mora biti skoro krčevito napeta, da izpolni svojo nalogo. Spočetka se sicer stvar ne posrečuje, toda s pridno vadbo je tudi tu mogoče doseči presenetljivih uspehov. Posebno je treba, da se telovadcu v začetku pasivno omogoči, dvigniti nogo do prave višine. Zategadelj naj mu drug telovadec nogo iz odnoženja dviga do vedno višje višine, seveda polagoma

in pazeč vedno na to, da ostane noga popolnoma napeta in trup pokončen. Nogo pa je dvigati zmeraj natančno v stran ter obrnjeno s svojo notranjo stranjo k tlem. Istotako je priporočljivo, nogi menjaje pokladati na predmete višje od lastnega boka in tako počasi navajati nevajene mišice na to delo.

Kakor pri spodnji brci ni treba vedno se vračati v isto prežo, iz katere smo izšli, temveč moremo s prehodom v novo prežo nasprotniku slediti pri slučajni premeni njegove postave, tako moremo nalično ravnanje tudi pri vnanji brci. Po izvršeni brci in po povratku iz nje v namer moremo torej preiti v prežo, za 90° obrnjeno od prvotne, s tem, da postavimo desno nogo v preži primerno razmerje za levo nogo.

Povelje: „Vnanja brca z desno; prehod v prežo s poluobratom v levo — zdaj!“ (za začetnike: „ena — dve — tri — štiri!“)

Ali pa postavimo nogo, ki je brcnila, po povratku v namer v ono stran, kamor smo brcnili, se pri tem s prsmi v to stran obrnemo ter tako preidemo v prežo v desno naprej.

Povelje: „Vnanja brca z desno, s poluobratom v desno prehod v prežo v desno naprej — zdaj!“ (za začetnike: „ena — dve — tri — štiri!“)

Pa tudi s celim, poldrugim in dvojnim obratom glede na prvotno prežo moremo pre-

iti v novo prežo, tako da se po izvedeni brci in po povratku v namer s $\frac{1}{11}$, $\frac{1}{12}$ ali $\frac{2}{1}$ obratom v levo obrnemo na prstih napete leve noge in desno nogo postavimo v primerno razmerje za levo nogo.

Povelje: „Vnanja brca z desno, prehod v prežo s $\frac{1}{11}$ ($\frac{1}{12}$, $\frac{2}{1}$) obratom v levo — zdaj!“ (za začetnike: „ena — dve — tri — štiri!“)

Razni obrati pa ni da bi brci samo sledili, temveč se morejo izvesti tudi pred njo in njenim namerom. V praksi pa rabimo samo $\frac{1}{12}$ obrat v desno, tako da

1. dvignivši se iz preže do vzpona na obeh nogah, izvedemo $\frac{1}{12}$ obrat na desno na prstih v skrižno stoji z desno spredaj ter obrnemo pogled takoj v ono stran, kamor se ima brca izvesti, roki pa takoj ob začetku obrata šinem v položaj, predpisan za vnanje brco,
2. dvignemo nato desno nogo v namer k vnanji brci in
3. izvršivši to brco ter
4. v namer se povrnivši
5. se s poluobratom v desno vrnemo v prežo, iz katere smo izšli, na način, popisan pri vnanji brci.

Povelje: „s $\frac{1}{12}$ obratom v desno vnanja brca z desno s povratkom v isto prežo — zdaj!“ (za začetnike: „ena — dve — tri — štiri — pet!“). (Dalje prih.)

Telovadba na zletu v Pragi.

(Konec.)

Skromni prostor nam žal ne dopušča, da bi, čeprav le na kratko, opisali ves ostali del telovadbe na zletu v Pragi. Omejiti se moramo na najsijajnejšo točko vsega sporeda, na proste vaje.

Tako težkih prostih vaj in izvedenih s tolikim številom (8000) telovadcev s tako točnostjo doslej še nikdar ni bilo nikjer videti in soglasna sodba tujcev — ne izvemši Nemcev — je bila, da bi bilo njih zvezam docela nemogoče to izvesti. Nemškemu poročevalcu g. Welnerju so te proste vaje narekemale izjavo, „da češko Sokolstvo ne stoji za nobeno telovadno zvezo sveta“. G. Welner, telovadni strokovnjak v pravem pomenu besede, imenuje izvedbo prostih vaj skoro breznapačno, gotovo

pa nedosežno, posamezne položaje in prehode do naslednjih umetniško krasne, celotni učinek zanosit.

Ali je mogoče popisati občutke, ki prevajajo dušo gledalcu zletnih prostih vaj? Pač težko je to. — Pri nastopu najprej osuplost. Dva nevzdržna, 28 členska predelka jeklenih teles se valita proti sebi. Ko bi imela že zadeti drug ob drugega, se kakor dotaknjena s čarovno palico razpeta na desno in levo v 14 stope. Spajajoč nato svoje podolžne polovice, se razlivata iz srede v enako mogočnem 28 členskem toku in na obodu telovadišča iznova se razcepivši v 14 stope le-to obrobijata z živo ograjo. Štirinajsterostopi stopajo okoli telovadišča do vrat, kjer se zopet spoje v 28 stope, in korakajo

proti sebi kakor pri vstopu. Tu pa se na znamenje trobke hitro razdeli vsak predelek v dva zbora, ki se zavijejo v smeri proti glavni tribuni in manevrirajo v enaki višini. Na obodu se zavijejo ven v 8 štirinajsterostopov, ki se ob godbi vsak razdeli v 2 sedmerostopa, katera v protihodu zopet zasmerita proti glavni tribuni, tako da po nekaj minutah stoji 16 sedmerostopnih predelkov, razmaknjenih v globino, nepremično v enakih razdaljah med seboj. — Oddahneta se. Kako vas je v prsih stiskalo, ali ne bosta napačen zavoj in nepravilna smer dovedla vsega predelka na nepravilno mesto! Izvrstno so se izkazali „osniki“, ki so, stoječ pri orientacijskih palicah, urejali pravilno zavijanje. Sedaj je 16 tisoč oči pazno vprti v svojega načelnika. Povelje, mah z zastavico na desno, na levo, pa mah dol, in glej, zastopni vrelčki so na ven odskočili od rek, drugi mah, že se po dva potočka belita ob vsaki strani; sempatam sicer bistro oko zapazi posameznika pozneje odskočiti, toda takoj se zakasnelec zakrije in nezapazno popravi; tretji mah, in glej, telovadišče je posejano z živimi križi teles izdatnih sinov čeških, kakor bi bili pričarani iz grobov — grobna tihota vlada naokoli. Oko se zari, srce se topi. Kovinsko povelje načelnikovo: „Pripažit — ted“! Slavnostni strel iz topa naznanja, da se pričinja najplemenitejša točka zleta, ob katere uspehu visi uspeh zleta. Fanfara izrazite

Pospišilove godbe — kazatelji kažejo vaje. Nova fanfara in — kakšen čarovnik vlija v doslej negibne vrste teles bajno življenje? Kdo je vtil v tisočere te duše edino misel, ki ravna s točnostjo stroja gibe vsega telesa? Vid ti jemlje tu belina, pa se ti zopet zatemni na modrini ter ga vsak trenutek preseneča naglo ponovno vraščanje in nagibanje tega polja teles, sluh ti zavzema šumot rok v zraku in škripot peska pod nogami. — Težak kamen se ti vali s srca, neizmerna radost se ti razlije po vsej duši in žene solze razkošja v oči. — Tako se je zgodilo tisočerim gledalcem in tako se je zgodilo tudi utrjenemu br. načelniku. Debele solze kanejo na možgano njegovo lice — odstrani se za trenutek v ozadje odra, da si jih otere in si umiri glas za nadaljnje povelje. — Vrne se in zakliče telovadcem: „Bilo je to prekrasno! Bratje, hvala!“ — Sledi drugi oddelek, tretji, četrti — in bani peti. Tu besedi „ravnanje“, „zakritje“ dobivata ves svoj pomen. Točnost izvedbe in kritja preseneča, te zmaguje. Skoro blazno ploskanje izraža čuvstvovanje občinstva. — Proste vaje so slavno dokončane — uspeh zleta je zagotovljen. Povratni raj in telovadci, odnašajoč zaslužen laboriko pohvale, izginjajo med vrati zbirališč. — Ali more biti večje sreče nego uspeh nesebičnega dela, zavest izpolnjene dolžnosti? Nikdar, in to srečo prinaša delo sokolsko. —

Iz slovanskega Sokolstva.

Sokolski grobovi. Slovansko Sokolstvo sta zadela dva velika udarca.

Dne 8. septembra t. l. je umrl br. **dr. Stjepan pl. Miletić**. Ž njim je izgubil bratski nam hrvatski narod odličnega pisatelja, hrvatsko Sokolstvo požrtvovalnega delavca. Miletić, že od mladosti vnet za gledališče in dramsko literaturo, je hrvatsko gledališče v Zagrebu kot intendant njegov povzdignil na izredno visoko stopnjo. Spisal je več dramskih del, pokazal pa se je tudi nadarjenega lirskega pesnika. Ko se je ustanovila hrvatska sokolska zveza, so ga hrvatski Sokoli izvolili za zveznega starosta. Že prej pa je bil Miletić marljiv delavec v zagrebškem Sokolu. Tudi mi Slovenci smo mu dolžni hvalo, on pred vsem ima zasluge za mnogobrojni poset bratov Hrvatov l. 1893. v Ljubljani, ki je utrdil srčne vezi med obema bratskima narodoma. Izvoljen za starosta Hrvat-

skega Sokolstva se je lotil z nenavadno vnemo sokolskega dela. Ni štedil ne truda ne denarja, ko je šlo za to, da se čim sijajneje in uspešneje priredi l. vsesokolski zlet v Zagrebu. Peljal se je za dalj časa v Prago, da se podrobno seznani s češko sokolsko organizacijo. Hotel je posetiti tudi druge slovanske Sokole, zlasti pa vsa hrvatska sokolska društva, kar ga zaloti kruta bolezen ter na mah konča njegovo intenzivno, nad vse požrtvovalno delo. Zaman je upal v ozdravljenje veliki rodoljub, septembra meseca ga je dohitela smrt. Zaslužnemu bratu, požrtvovalnemu, idealnemu možu ohranimo tudi slovanski Sokoli hvaležen in časten spomin!

Dne 6. novembra t. l. pa je umrl v Lvovu veliki organizator poljskega Sokolstva, **Antoni Durski**, prvi načelnik Sokola v Lvovu in zveze poljskega Sokolstva na Avstrijskem. Znamenite

zasluge velikega Poljaka za Sokolstvo opišemo v glavnih potezih v prihodnji številki.

Zveza slovanskega Sokolstva. Iz seje predsedstva dne 7. oktobra t. l.: Z vstanjem se počasti spomin br. St. Miletiča, prvega staroste zveze hrvatskega Sokolstva. Starosta br. dr. Scheiner oceni s pomembnimi besedami njegove zasluge. Hrvatski zvezi se je brzojavno izrazilo sožalje. Starosta poda kratko poročilo o uspehu slovanskega kongresa, kjer je bil kot zastopnik Sokolstva. Njegovo poročilo na kongresu je izšlo v tisku. Soglasno so se izrekli delegati, da bi k zvezi pristopili tudi bratje Poljaki. Kongresa se je udeležil tudi br. Novotný. Zveza je izrekla globoko sožalje ob smrti velikega pesnika Svatopluka Čecha. Dr. Kramář se je zahvalila za posredovanje glede odobrenja zveznih pravil. Novemu starosti slovanskega Sokolstva br. dr. I. Oražnu se je poslal bratski pozdrav. Istotako k zletu hrvatskih bratov v Sušaku. Vse tekoče zadeve so se uredile. „Jednota českých filologů“ se iznova pozove, da sestavi slovanski slovar. Vzame se na znanje, da je predsedništvo hrvatske sok. zveze izrazilo posebno željo, da bi tudi Poljaki pristopili k zvezi. Bratje Bolgari

se bodo iznova naprosili, da naznanijo uspehe svojega sklepanja zlasti glede nameravanega zleta l. 1910., da naznanijo natančen čas, in se naj opozore, da bi svoj zlet priredili v sporazumu z zagrebškimi brati v istem letu časovno blizu skupaj, tako da bi se telovadci mogli udeležiti obeh zletov, računajoč za oba zleta 8-9 dni. Tehnični odsek Č. O. S. je bil naprošen, da ukrene potrebno glede skupne sokolske terminologije in to v duhu dosedanjega sokolskega sestava. V kratkem naj se skliče tehnični odsek zveze in se pripominja, da plača potne stroške dotična sokolska zveza. Statistične vzorce obljubi br. dr. Scheiner pripraviti do prihodnje seje. V daljšem razgovoru se razmotriva vprašanje o izdajanju almanaha ali sokolske revije. Za prireditev sok. almanaha se ponudi br. dr. Novotný, ki do prihodnje seje sestavi načrt te publikacije in približne stroške. Urgirati je poročilo sokolskih zvez, kako daleč so napredovale glede žup. Brat Prágr je sprožil vprašanje o uvedbi primerjalne slovnice slovanske v srednje šole. O tem se bo razpravljalo v prihodnji seji. Prevod pravil v bolgarščino oskrbi starosta br. dr. Scheiner.

Vestnik slovanskega Sokolstva.

XXVI. redni občni zbor „Tržaškega Sokola“ se je vršil dne 11. julija t. l. ob navzočnosti okoli 40 članov. Podstarosta dr. Slavík je opravičil odsotnost staroste br. dr. Otokarja Rybača. Kakega večjega dogodka društvo v preteklem letu nima zaznamovati. Da društvo uživa simpatije pri našem občinstvu, se je pokazalo pri izletu v Devin; vendar to zanimanje se kaže samo z udeležbo na veselicah in neha takoj, kadar bi ga bilo treba pokazati z dejanji. Imamo premalo članov sploh, premalo sodelujočih članov in prav malo jih je, ki bi imeli krasno društveno opravilo. Pri zadnjem izletu se je udeležilo obhoda po mestu samo 25 članov v kroju. S telovadbo moramo biti zadovoljni, še nobeno leto se ni toliko in tako sistematično telovadilo. Uspeh ni izostal in pri javni telovadbi v Devinu so pokazali telovadke in telovadci, kaj se da vse doseči z vztrajnim delovanjem. Zahvaljuje se načelniku Vladimíru Deklevi in vaditeljskemu zboru. Omenja še, da telovadnica, katero nam je priskrbel slavn „Tržaška posojilnica in hranilnica“, v katero

smo stavili vsi velike nade, ne ustreza svojemu namenu iz zdravstvenih ozirov. Prihodnjemu odboru bodi glavna skrb, pridobiti društvu zdravo, zračno in vsem modernim zahtevam ustrezajočo telovadnico v sredini mesta. — Iz poročila tajnika posnemamo žalostno dejstvo, da število članov pada. V začetku minulega društvenega leta je bilo vpisanih 172 članov, sedaj pa jih je samo 149. Društveni nastopi v minulem letu so bili sledeči: Dne 18. avgusta 1907 javna telovadba v Repentabru, združena z veselico, pri kateri so sodelovala pevska društva „Dom“ iz Repentabra, „Zvon“ z Opčin in „Hajdrih“ s Proseka. Dne 13. oktobra 1907 se je udeležilo društvo slavnosti otvoritve „Narodnega doma“ v Buzetu. Običajni zabavi: „Silvestrov večer“ dne 31. decembra 1907 in „Velika maskarada“ dne 1. marca 1908 sta uspeli sijajno v vsakem pogledu. Dne 14. junija 1908 se je udeležilo društvo slavnosti 10letnice pevskega društva „Slovana“ v Podričah. Dne 29. junija 1908 pa je društvo izletelo v Devin s parnikom S. Giusto. Udeležba je bila ogromna, tako

da je na povelje organov pomorske oblasti moral parnik odpluti pred določeno uro, pustivši na suhem mnogo izletnikov. V Devinu se je vršila javna telovadba z velikim uspehom. Znamenit je bil ta izlet, ker je prvič dopustila oblast, da smejo Sokoli korakati v vrstah po ulicah tržaškega mesta. Poročilo tajnika je bilo soglasno brez opazke sprejeto. — Blagajnikovemu poročilu je posneti, da je imelo društvo v minulem letu 2560 K 80 h dohodkov in 2283 K 65 h stroškov; v blagajni se je nahajala na koncu leta gotovina 277 K 15 h. Skupnega premoženja ima društvo 2962 K 15 h, dolga pa 776 K 34 h, torej čistega premoženja 2185 K 81 h. Tudi poročilo blagajnika je bilo sprejeto. — Iz poročila načelnika posnemamo sledeče podatke: Člani so telovadili trikrat na teden. Telovadilo je v celem letu, t. j. od oktobra 1907 do konca junija 1908, 1800 telovadcev v 94 urah, torej povprečni letni obisk na uro 19. Največji obisk je bil meseca oktobra (povprečno 27 telovadcev na uro), najmanjši pa v mesecu februarju (povprečno 15 telovadcev na uro). Ženski oddelek je telovadil dvakrat v tednu; telovadnih ur je bilo 62; povprečni letni obisk 14, največji obisk meseca marca (17 telovadk na uro), najmanjši pa meseca oktobra (9 telovadk na uro). Naraščaj je telovadil tudi dvakrat na teden. Največji obisk je bil meseca oktobra (22 na uro), najmanjši pa meseca maja (12 na uro). Vaditeljski zbor je priredil v preteklem letu eno notranjo javno telovadbo in več pešizletov. Javni nastop se je vršil v Devinu, kakor že omenjeno, o priliki izleta. Nastopil je ženski oddelek s prostimi vajami z zastavicami ter vajami na orodju, primernimi za žensko telovadbo. Člani so nastopili s prostimi vajami s V. praškega zleta ter vajami na orodju. Poročilo se je odobrilo. — Na predlog br. Kočevarja je bil izvoljen z vzklikom sledeči odbor: starosta br. dr. Otokar Rybač, podstarosta br. dr. Edvard Slavik, tajnik br. Anton Žiberna, blagajnik br. Ljudevit Modic, nadzornik telovadnice Vinko Šušteršič, odborniki: br. Joško Cvek, Fran Leskovec, Anton Trebec in Vinko Vabič, namestniki: br. Maks Cotič, Pavel Kočevar, Milan Skrinjar, pregledovalca računov: br. Vilko Modrijan in Milan Podgornik. Odbor je pa izvolil pri svoji prvi seji br. Vladimira Deklevo za načelnika. Pri „slučajnostih“ je br. dr. Just Pertot opozarjal zbrano mladino na zdravo vadbo telesa, ki jo nudi veslanje. Nimamo zadosti sredstev, da bi ustanovili takoj močno

društvo, vendar nekateri Slovenci so že kupili čolne in veslarijo pridno ob barkovljanskem bregu. Priporoča torej mladini, naj se loti tega vprašanja. Skupaj z brati Hrvati in Čehi bi bilo lahko ustanoviti veslarsko društvo. Pripravljalna dela bi bilo takoj začeti. — Nato je podstarosta zaključil zborovanje, zahvaljujoč se za udeležbo in zanimanje pri razpravah, ter priporočal društvu v nadaljnjo podporo. Na zdar! — i —

Sokol v Radovljici je dosedaj ustanovil dva odseka, na Bledu in v Kamni gorici, in sicer se je zborovalo na obeh krajih v nedeljo dne 25. oktobra 1908. Na Bledu se je udeležilo čez 80 članov občnega zbora. V odbor so bili izvoljeni predsednik: Fran Olivoti; podpredsednik: dr. Gabrijel Hočevar; tajnik: Avgust Erat; blagajnik: Urban Plemelj; odborniki: Ivan Erbežnik, Jakob Peternel, Josip Stare, Ant. Zalokar; pregl. računov: Josip Korošec, Ivan Pretnar. Članov se je priglasilo dosedaj 125. Telovadi se vsako sredo in nedeljo, povprečni obisk 40 na uro. Orodje je naročeno pri tvrdki Vindyš v Pragi. Odsek si je naročil več iztisov „Slovenskega Sokola“. Pripravlja se tudi telovadba naraščaja in se morda pozneje ustanovi tudi ženski oddelek. — Isti dan se je vršil v Kamni gorici občni zbor; za sedaj se je izvolil samo pripravljalni odbor, in sicer bratje: Bajželj, Debevec in Varl. Priglasilo se je 35 članov. Ker ni na razpolago nobenega prostora, se telovadi na prostem, in sicer vsako nedeljo popoldan proste in redovne vaje. Na spomlad sezida brat Bajželj velik salon, kjer bode tudi odsek telovadil. — Pri obeh občnih zboreh je bil zastopan radovljiški Sokol po močnih deputacijah ter je dajal nasvete glede uredbe društev in tudi prevzel tehnično vodstvo. Upati je, da se s skupnimi močmi ustanovi prihodnje leto tudi Sokol v Bohinju ter bo radovljiški Sokol sporazumno z drugimi društvi v ta namen priredil izlet z javno telovadbo in predavanjem. Želeli bi bilo tudi, da se oživi Sokol v Kranjski gori, ker društvo še ni razpadlo, edino vaditelja, ki bi oživil zaspance, manjka. Na zdar! J. J.

Natečaj.

Društvo „Sokol“, Volosko-Opatija, potrebuje sposobnega učitelja telovadbe. Društvo bi mu preskrbelo primerno stalno nameščenje ter plačalo iz svoje blagajne mesečno nagrado po 40 K. Kdor bi hotel nastopiti to mesto, naj se blagovoli obrniti na imenovano društvo.

Dr. Ivan Pošćić, starosta.